

Motion till riksdagen 2020/21:4109

av **Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2020/21:219 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, dels ändring i samma lag med den ändringen att lagen ska fortsätta gälla till utgången av november 2021.
2. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 med den ändringen att lagen ska fortsätta gälla till utgången av november 2021.
3. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:6) om ändring i ordningslagen (1993:1617) med den ändringen att tidpunkten i ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2021:6) om ändring i ordningslagen (1993:1617) ska vara den 1 december 2021.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid nästa förlängning av covid-19-lagen ta bort möjligheten till nedstängning av samhället och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättningsfrågor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I slutet av januari 2020 stod det klart att världen drabbats av ett nytt virus och att konsekvenserna av det ännu var okända. Regeringen beslutade den 1 februari att coronaviruset och den sjukdom det orsakar är samhällsfarlig, vilket innebär att åtgärder

kan vidtas med stöd i smittskyddslagen för att skydda befolkningen. Under månaderna som följde blev det tydligt att smittskyddslagen inte räcker till för att vidta nödvändiga åtgärder. Regeringen tog då hastigt fram det som kom att kallas bemyndigandelagen. Förslaget till bemyndigande förändrades i vissa delar under de förhandlingar som fördes mellan riksdagens partier i syfte att mer långtgående beslut skulle underställas riksdagen för prövning. Förhandlingen förbättrade lagen i så måtto att den kunde accepteras av riksdagen men den hade fortsatt stora brister, vilket också med kraft framfördes av remissinstanserna.

Regeringen valde att inte alls använda lagen och den upphörde vid halvårsskiftet 2020. Kristdemokraterna såväl som andra partier hade då återkommande lyft behovet av att en regering ska kunna vidta nödvändiga åtgärder under en pandemi. Eftersom den beslutade bemyndigandelagen bedömdes vara för trubbig och icke ändamålsenlig måste alltså en ny lag arbetas fram av regeringen. Dock dröjde detta och det var först efter det att riksdagen i ett tillkännagivande den 17 december riktat en uppmaning till regeringen om att ta fram en s.k. pandemilag som de agerade. Covid-19-lagen beslutades så den 10 januari 2021 av riksdagen. Denna lag är mer träffsäker än bemyndigandelagen men innehåller långtgående möjligheter att vidta åtgärder som påtagligt begränsar fri- och rättigheter. Därför var det nödvändigt att regeringen hörsammade Kristdemokraterna och andra partier som krävde en kortare giltighet av lagen än vad regeringen önskade. Covid-19-lagen och den tillfälliga serveringslagens giltighet går ut den 30 september och riksdagen har nu att pröva en eventuell förlängning.

Kristdemokraterna anser att covid-19-lagen och den tillfälliga serveringslagen behöver förlängas men det bör göras i etapper så att den inte används längre tid än nödvändigt. Propositionen anger att lagarna ska förlängas till utgången av januari 2022. Kristdemokraterna anser att lagarna ska förlängas till utgången av november 2021 i ett första steg. Därefter sker bedömning av behovet för ytterligare förlängning. Vår avsikt är att tillförsäkra att regeringen kan vidta nödvändiga åtgärder som krävs till följd av pandemin men eftersom lagen ger långtgående möjligheter till nedstängning och andra inskränkningar ska det aktuella behovet av covid-19-lagen kontinuerligt prövas av riksdagen som folkets valda företrädare.

Covid-19-lagen är uppbyggd på ett sätt som gör att olika begränsningar kan göras på ett ganska träffsäkert sätt. Det är lagens förtjänst. Den innehåller möjlighet till nedstängning och andra mycket ingripande åtgärder som inte tillämpades under dess giltighet. När lagen skrevs befann vi oss i en tid då befolkningen i allmänhet inte var vaccinerad. Nu befinner vi oss i en positiv situation där befolkningen uppvisar en stor vaccinationsvilja. I skrivande stund är knappt 70 procent av befolkningen fullvaccinerade (två doser) och drygt 80 procent av befolkningen har fått en första dos. Eftersom vaccinationerna fortskrider i god takt är en betydande majoritet av befolkningen fullvaccinerade inom kort. Behovet av de mest ingripande åtgärder, som inte har varit nödvändiga att använda under tiden då befolkningen var ovaccinerad, måste därför bedömas vara mindre än tidigare. Kristdemokraterna anser därför att det är rimligt att de mest ingripande åtgärderna trappas ned i takt med att en stor majoritet av befolkningen visar det samhällsansvar som vaccinering innebär. Att föreslå att de mest ingripande åtgärderna skulle utgå i den aktuella propositionen skulle dock medföra att ikraftträdandet av den nu föreslagna förlängningen av covid-19-lagen skulle försenas. Kristdemokraterna menar att det vore olyckligt. Däremot anser vi att regeringen bör ta bort de mest ingripande åtgärderna i propositionen inför den av Kristdemokraterna föreslagna förlängningen av covid-19-lagen efter den sista november 2021.

En sådan ändring kräver inte en ny lagrådsremiss eftersom det skulle göra lagen mindre inskränkande i människors fri- och rättigheter. Kristdemokraterna anser att följande delar av lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 bör utgå vid en framtida förlängning av lagen:

7 § [...] Regeringen får, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, meddela föreskrifter om att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas.

8 § [...] Regeringen får, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, meddela föreskrifter om att platser för fritids- eller kulturverksamhet ska hållas stängda.

9 § [...] Regeringen får, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, meddela föreskrifter om att handelsplatser ska hållas stängda.

10 § [...] Regeringen får, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, meddela föreskrifter om att kollektivtrafik och inrikes flygtrafik inte får bedrivas.

11 § [...] Regeringen får, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, meddela föreskrifter om förbud mot sådan användning och upplåtelse som avses i första stycket.

Förbud mot att samlas i ett sällskap av en viss storlek

12 § Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att samlas i ett sällskap av en viss storlek på platser dit allmänheten har tillträde. Sådana föreskrifter får inte innebära ett förbud som omfattar sällskap som tillhör samma hushåll. Föreskrifterna får inte heller innebära ett förbud som omfattar sammankomster som med hänsyn till syftet med sammankomsten och övriga omständigheter är befogade.

Förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser

13 § Regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Sådana föreskrifter får inte innebära förbud mot att vistas inom områden av sådan omfattning att det innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket. Föreskrifterna får inte heller i övrigt innebära obefogade inskränkningar i enskildas frihet. Innan en kommun meddelar föreskrifter ska smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig över kommunens förslag.

Detta bör ges regeringen tillkänna.

När riksdagen behandlade covidlagen i januari i år tillkännagav den till regeringen att rätten till ersättning bör göras mycket tydligare och att en verksamhet som drabbas av regeringens föreskrifter som meddelas med stöd av den nya covid-19-lagen eller lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som huvudregel ska ersättas. Tillkännagivandet är inte tillgodosett. Regeringen har visserligen avsatt mycket stora belopp, men ersättningarna har kommit sent och ibland inte alls. Stora delar av de svenska företagen har varit hårt ansatta och är det än. Många människor har mist sin försörjning. Kristdemokraterna anser fortfarande att reglerna för ekonomisk ersättning är för vaga och regeringen har inte lämnat tillräckliga goda skäl för att inte förtydliga rätten till ersättning.

Rätten till ersättning bör baserat på ovanstående göras mycket tydligare. Kristdemokraterna anser att en verksamhet som drabbas av regeringens föreskrifter som fattas med stöd av den nya covid-19-lagen, eller 11 § lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, som huvudregel ska ersättas. I vilken form, på vilket sätt och i vilken omfattning ersättning ska utgå får övervägas vidare i samband med att föreskrifterna tas fram.

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Pia Steensland (KD)

Roland Utbult (KD)

Christian Carlsson (KD)